

Hrvatsku industriju čeka sveobuhvatna transformacija na niskougljično gospodarstvo. Kako bi se realizirala, samo energetske sektor će do 2030. morati uložiti 150 milijardi kuna. Iako su nam na raspolaganju pozamašna sredstva iz EU fondova, tako ozbiljne investicije traže i mobiliziranje privatnog sektora, odnosno suradnju industrije, države i znanosti kako domaće gospodarstvo ne bi dodatno zaostalo za međunarodnom konkurencijom. Kakve sve točno izazove taj proces nosi za naše tvrtke bila je glavna tema online okruglog stola Transformacija industrije za održivu budućnost u organizaciji Hrvatske gospodarske komore, u sklopu Europskih dana industrije.

Direktorica Sektora za industriju i održivi razvoj HGK Marija Šćulac Domac istaknula je kako moramo ubrzati prelazak na zelenu i klimatski neutralnu industriju jer je tako činimo otpornijom te stvaramo dugoročno pozitivne učinke na zapošljavanja i okoliš u cjelini. "Cilj nam je upoznati naše poduzetnike s obvezama u postizanju ugljične neutralnosti. Transformacija energetske intenzivne industrije posebno je zahtjevna po pitanju financiranja. Zato HGK prati razvoj situacije na razini EU i promptno informira svoje članice o programima i fondovima koji su im na raspolaganju, kao i o dostupnim sredstvima iz domaćih izvora. Nastojat ćemo pomoći članicama da svoje projekte što kvalitetnije pripreme i prepoznaju prilike za svoj sektor, a ovaj okrugli stol je samo jedan od koraka u tom nastojanju", naglasila je Šćulac Domac.

O važnosti transformacije kemijske industrije govorio je predsjednik Uprave Petrokemije Davor Žmegač koji je poručio kako je za njegovu tvrtku to pitanje "života i smrti". "Mi smo stabilizirali poslovanje zadnjih godina, međutim ritam ovih ulaganja jednostavno nećemo moći pratiti bez suradnje s državom. Završili smo plan razvoja kompanije, ali da bi došli do top 5 proizvođača amonijaka u Europi potrebne su nam dvije milijarde kuna investicija u idućih pet godina. CO2 jedinice su bile 4 eura prije par godina, a mi smo ih jučer kupovali po 37 eura, to dovodi velike proizvođače u probleme. Moramo stvarati industrijske savjete koja će uključivati male i velike tvrtke, državu, ali i znanost kako bi bili spremni za provođenje velikih projekata. Treba nam ta šira priča i dobro programiranje jer je konkurencija trenutno znatno brža od nas, no taj zaostatak nije nenadoknadiv", izjavio je Žmegač, upozorivši na strateški značaj koji njegova kompanija ima za hrvatsko gospodarstvo.

"Petrokemija nije pitanje samo Sisačko-moslavačke županije, već cijele države jer čak 40 posto troška poljoprivrede čine mineralna gnojiva, a ona dižu prinose za 50 posto. Dakle, mi bez toga praktički nemamo poljoprivrede", zaključio je.

Promjene u cementnoj industriji pojasnila je Merica Pletikosić, menadžerica za održivost u Cemexu Hrvatska. "Ovo četvrto trgovinsko razdoblje je izuzetno teško i pokušavamo na razini industrije zadržati konkurentnost i održivo poslovanje. Cementna industrija je po

pitanju Europskog zelenog plana postigla jednoglasan stav da podržavamo put ugljične neutralnosti. Nama je bitan životni ciklus, odnosno vrijednosni lanac u kojem se omogućava smanjenje emisija, stoga je suradnja iznimno važna jer ciljevi domaće cementne industrije možda neće biti izjednačeni s drugim zemljama, odnosno neće svi biti jednako opterećeni. Mi kao rubna država EU ćemo biti više izloženi i proizvodima iz trećih zemalja, ali ne želimo biti pilot projekt mehanizma Carbon Border Adjustment (CBAM) jer strahujemo kako će biti riješen dio koji se odnosi na besplatne alokacije”, rekla je Pletikosić, uz napomenu da se domaća cementna industrija dosta dobro nosi s ispunjavanjem postojećih obveza te da ubuduće očekuje potporu države u iskorištavanju EU fondova.

Ravnateljica Uprave za klimatske aktivnosti Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja Dunja Mazzocco Drvar poručila je kako energetska transformacija pred industriju stavlja mnoge izazove. “Niskougljična strategija (NUS) RH do 2030. s pogledom na 2050. je u procesu usvajanja, a izrađuje se i akcijski plan za petogodišnje razdoblje u svrhu provedbe NUS-a u kojem će se odrediti u kojem roku i s kojim financijama će se mjere provoditi. Jedan od prioriteta Ministarstva je da novcem od dražbi jedinica emisije financira istraživanje i razvoj za natječaje inovacijskog fonda. Želja nam je da u tome sudjeluje i akademska zajednica. Mi smo tu da poduzetnicima kroz seminare i radionice pomognemo da što prije postanu konkurentni na ovom novom, zelenom tržištu”, kazala je Mazzocco Drvar, a njezina kolegica iz ministarstva Višnja Grgasović predstavila je koje sve zahtjeve tvrtke moraju zadovoljiti za postizanje klimatske neutralnosti.

Naglasila je da su razine smanjenja emisija CO₂ povećane na 55 posto do 2030. u odnosu na 1990. “Kako bi domaća industrija ostvarila klimatske ciljeve, bit će potrebna ulaganja od 150 milijardi kuna samo za energetiku i još 4,7 milijardi za druge sektore. No, trebamo imati na umu da svaki euro uložen u preventivne mjere štedi 6 eura za sanaciju štete. Revizija sustava EU-a za trgovanje emisijama sustava (ETS) će postrožiti ciljeve i smanjiti udjele koji se dodjeljuju besplatno. Također se razmatra i doprinos sektora van ETS-a, kao i o uključivanju cestovnog i morskog prometa te zgradarstva koje čini 40 posto emisija. Izvan ETS-a gleda se BDP po stanovniku, smatramo da je to adekvatno jer uzima u obzir gospodarsku snagu države u provođenju i financiranju mjera”, rekla je Grgasović, nabrojivši potom sredstva koja su Hrvatskoj dostupna kroz EU fondove.

Konkretno, iz kohezijskih fondova će nam do 2030. biti na raspolaganju 165 milijardi eura, kroz Mehanizam za oporavak i otpornost na raspolaganju nam je 45 milijardi kuna, od čega 37 posto moramo potrošiti na područje Klimatske promjene (16,6 milijardi), a Europski strukturni i investicijski fondovi nude 120 milijardi kuna, od čega 30 posto, odnosno 36 milijardi treba utrošiti za klimu. Tu su još i Fond za modernizaciju s 3,2 milijarde kuna, Fond

za pravednu tranziciju (1,2 milijarde kuna) te inovacijski fond za koji nije određena omotnica za svaku državu, već se svi natječu za sredstva.

Direktorica tvrtke Avelant Ariana Vela detaljnije je pojasnila kakve se mogućnosti financiranja transformacije industrije nude kroz EU programe i fondove te koji su aktualni izazovi. "Problem je pitanje prihvatljivosti industrijskih projekata i osiguravanje sufinanciranja. Vidljiv je veliki zaokret prema financijskim instrumentima od bespovratnih sredstva. To je logična odluka EK, no mi za sebe trebao isposlovati drugačiji okvir. Hrvatski poduzetnici nisu u istoj poziciji kao gospodarstvenici iz drugih članica zbog kasnijeg pristupanja Uniji pa stoga lobiramo za promjenu uvjeta korištenja sredstava", naglasila je Vela. Zaključivši da je priprema ovako velikih projekata bez sudjelovanja poduzetnika i njihovih predstavničkih institucija poput HGK rađanje "računa bez krčmara" i da stoga oni moraju biti aktivno uključeni u cijeli proces.

Izvor: hgk.hr